

Dnes v čísle:

Odešel prof. Josef Polišínský
Katedra optiky PrF UP
slaví čtyřicátiny
Historické zahrady
na olomouckých hradbách
Z galerie olomoucké
univerzity (X)

Žurnál

14

Ročník 10 • Vychází 26. ledna 2001

Výstava peruánských výtvarníků ve Zbrojnici

V pondělí 22. 1. 2001 se v Galerii IC UP ve Zbrojnici uskutečnila vernisáž tvorby mladých peruánských výtvarníků. Výstavu osobně zahájil velvyslanec Peruánské republiky Raúl Patiño Alvistur (na snímku uprostřed), který vyjádřil radost nad tím, že se mladí umělci jeho země mohou prezentovat právě v univerzitním městě. Vernisáže se zúčastnili rovněž další

představitelé pořádajících institucí: rektorka UP prof. J. Mačáková, ředitel IC UP PhDr. R. Hladký, prof. J. Černý, vedoucí katedry romanistiky FF UP, a primátor města Olomouce ing. M. Tesářík. Výstava, kterou můžete shlédnout každý všední den od 9.00 hod. do 17.00 hod., potrvá do 23. 2. 2001.

-red-

Univerzita Palackého v Olomouci
Vás zve na

REPREZENTAČNÍ PLES UP,

který se bude konat v sobotu 17. února 2001

v prostorách Slovanského domu.

Začátek: 19,30 hodin

Konferuje: Jaroslav Krejčí, herec Moravského divadla Olomouc

K tanci a poslechu hraje Formace Milana Ludvíka (hudba pro všechny věkové kategorie) a Cimbálová muzika Slanina s primásem Michalem Stupkou (studenti z Katedry muzikologie FF UP)

Program:

Slavnostní zahájení

TS Mladáta Plus Olomouc (taneční škola, která se zabývá výukou společenských i moderních tanců) Taneční soubor Vonica Zlín (folklórní soubor se zahraniční zkušeností, který vystupuje v tradičních moravských krojích, spolupracuje s Cimbálovou muzikou Slanina)

Tombola

V přízemí Slovanského domu bude k dispozici do 1.00 Mexická restaurace, přímo v prostorách místa konání plesu jsou tři bary.

Vstupné: 200,- Kč včetně místenky, studentské vstupné: 100,- Kč včetně místenky.

Vstupenky jsou v prodeji od 5. 2. 2001 v kanceláři Konferenčního servisu UP, Křížkovského 8, tel. 563 1054, a na všech fakultách Univerzity Palackého v Olomouci.

Slavnostní otevření Šantavého sálu

Ve středu 17. 1. 2001 byla v prostorách Teoretických ústavů LF UP otevřena nová učebna, která je součástí Informačního centra LF. Slavnostnímu aktu bylo přítomno mnoho hostů. Vedle pedagogů a pracovníků LF a Fakultní nemocnice Olomouc se ho zúčastnila rovněž rektorka UP prof. J. Mačáková. Úvodního slova se ujal děkan LF UP doc. Č. Čihálik, který mimo jiné vyzdvihl důležitost moderní techniky pro studium a vědu: *Rychlý přenos informací se stal základem moderní studijní a vědecké práce, kterou si bez odpovídající počítačové techniky dnes neumíme ani představit. Je tedy zcela logická snaha o maximální zpřístupnění všech technických vymožeností co nejširšímu okruhu zájemců.* Ve svém projevu představil též osobnost prof. F. Šantavého, jehož jméno nová učebna ponese (viz také str. 2). Na závěr pak děkan předal klíč od nové studovny vedoucí Informačního střediska Mgr. J. Potomkové.

Moderně koncipovaná studovna vznikla v prostorách bývalého skladu. Její součástí je 30 počítačů s připojením na internet, k dispozici jsou dva skenery pro přípravu počítačové grafiky, jedna černobílá tiskárna v síťovém provozu i barevná tiskárna u obslužného pultu. Dále je zde 20 pracovních míst s možností připojit vlastní notebook do počítačové sítě a volný výběr lékařské literatury v češtině i angličtině uspořádané podle oborů. Jsou zde rovněž zařazeny všeobecné encyklopedie, jazykové slovníky i počítačové příručky.

Autorem projektu je Ing. arch. P. Fabián, který nápaditě vyřešil skromný prostor nové učebny, když jej pomocí ocelové konstrukce horizontálně rozdělil na dvě části. Stavební část provedla firma Heitl, firma Merit zajistila

počítačovou síť, počítačovou techniku pak dodala firma Meridian.

Rektorka UP popřála všem studentům a pracovníkům LF, aby učebnu dokázali využít k profesnímu i osobnímu rozvoji a zároveň je vyzvala, aby svým přičiněním apelovali na změnu otevírací doby.

-ano-, foto -tj-

Na snímku zleva děkan LF UP doc. Č. Čihálik, rektorka UP prof. J. Mačáková a vedoucí IS LF UP Mgr. J. Potomková

Cena Josefa Hlávky

Nadace Český literární fond udělí **Ceny Josefa Hlávky** za uplynulý rok. Cena je udělována za původní knižní práci z oblasti vědecké a odborné literatury publikovanou v České republice v hodnoceném kalendářním roce, a to ve čtyřech oblastech: vědy společenské, vědy o neživé přírodě, vědy o živé přírodě a vědy lékařské. Návrhy na ocenění (včetně 1 výtisku publikace) může zaslat každá právnická i fyzická osoba do 16. 2. 2001 na adresu: Nadace Český literární fond, Pod Nuselskými schody 3, 120 00 Praha 2.

-red-

Víte, že...

... na 3. lékařské fakultě UK v Praze existuje fond pro nadané studenty?

Ve školním roce 1992/93 založila 3. lékařská fakulta UK nadaci pro podporu nadaných studentů, kteří se ocitnou v materiální nouzi, a nazvala ji Probi-med. V roce 1998 ukončila tato nadace podle zákona 227/1997 „o nadacích a nadačních fondech“ svoji činnost a v roce 1999 byl založen nadační fond STUDENT 3. LF (na který byl převeden majetek nadace Probi-med) se stejným posláním. Fond vypisuje sociální stipendia pro nadané studenty, poskytuje jednorázovou pomoc při nákupu studijní literatury a jednorázovou podporu při náhle zhoršené sociální situaci. Nadační fond Student 3. LF je správcem vkladu Ceny Margaret M. Bertrandové.

(Blíží informace viz www.cuni.cz)

-red-

Zahájen provoz nové angioly

Dalším významným počinem vedoucím ke zkvalitnění lékařské péče ve FN Olomouc je zahájení provozu **koronární angioly** na I. interní klinice FN v Olomouci. Nový přístroj byl lékařské i laické veřejnosti představen v úterý 23. 1. 2001, lékařům i pacientům však slouží již od 2. 1. 2001.

S obdobným zařízením se již pět let pracuje na Radiologické klinice FN, univerzální angiolyka však nemohla kapacitně zvládnout potřebná vyšetření. Angiolyka bude pomáhat v péči o pacienty s ischemickou chorobou srdeční, je na ní možno provádět kompletní diagnostická i některá léčebná opatření. Během tří týdnů na ní bylo uskutečněno 121 koronografií a 38 angioplastik. Moderní přístroj z dílny firmy Philips, který byl pořízen za 40 milionu korun, výrazně zvýší počet prováděných výkonů. Odtud by měl být již jen krok k otevření kardiokirurgického oddělení FN Olomouc, uvedli shodně přednosta I. interní kliniky prof. J. Lukl a MUDr. M. Richter, který s angiolykou pracuje.

-ano-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

VIII. Akademický týden

V tomto týdnu proběhl na Cyrilometodějské teologické fakultě UP VIII. Akademický týden, na jehož programu byly přednášky z pastorální teologie a z oblasti studií křesťanského východu. Na Akademickém týdnu zazněly tyto příspěvky: J. E. Urban a moderní česká spirituální škola, Aplikace psychologie pro pastorační praxi, Základy psychoterapie a krizové intervence, Životní způsob na sklonku Říma, Pneumatologie řeckých otců, I. konstantinopolský koncil a problém Fioque I, Ruská filozofie a ikonopisectví, Nástin byzantské systematické teologie, Umělecké dílo jako mystagogie.

V pátek 26. 1. máte ještě možnost vyslechnout přednášky na téma Životní způsob na sklonku Říma III. (Kysučan) a Ruská filozofie a ikonopisectví (Glanc). V sobotu 27. 1. bude cyklus uzavřen přednáškami Způsob života, ekologická krize a pokusy o její řešení (Librová) a Umělecké dílo jako mystagogie II. (Suchánková).

-red-

Řízení kvality ve vzdělávání

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností PdF UP pořádá dne 5. 2. 2001 v 10 hodin v aule Pedagogické fakulty UP (Žižkovo nám. 5, Olomouc) celostátní konferenci na téma *Řízení kvality ve vzdělávání*.

Jednotlivé tematické okruhy konference, jejímž cílem je podpora spolupráce v oblasti řízení kvality ve vzdělávání, jsou zaměřeny především na otázky řízení kvality v předškolním, primárním a sekundárním vzdělávání a v terciárním vzdělávání.

-red-

Darujte krev

Prosíme dárcе krve, případně ty, kteří se dárci mohou stát (tj. zdraví občané), aby navštívili Transfúzní oddělení ve Fakultní nemocnici Olomouc, I. P. Pavlova 6 (pod Neurologickou klinikou), tel. 585 22 36.

K odběru můžete přijít každý den dopoledne a v úterý navíc i odpoledne.

Oslavte i své přátele a známé. Pomozte svou krví zachránit zdraví či životy svých spoluobčanů!

Bližší informace lze získat na tel. 585 2254 nebo 585 2264.

Dr. M. Jukl, Červený kříž Olomouc,
jukl@upol.cz

Jen několik řádků

Je to radost

V prostorách Teoretických ústavů Lékařské fakulty UP byla otevřena nová počítačová učebna pro studenty. Učebnu pojmenovali Šantavého sál – na počest jednoho z významných zakladatelů Palackého univerzity a její Lékařské fakulty. Je pěkné, že vedení fakulty nezapomnělo a pozvalo na tuto malou slavnost také někdejší spolupracovníky prof. Šantavého. A oni pozvání rádi přijali. S očividným zájmem a potěšením vyslechli společně s početným obecenstvem výstižný proslav děkana doc. Č. Čihalíka o osobnosti Františka Šantavého a jeho zásluhách.

Je to radost, když se dobré dílo podaří a univerzitní idea generační kontinuity se zatřpytí.

M. Hejtmánek

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Nejlepší sportovci okresu

Ve středu 24. 1. 2001 se v sále olomoucké Reduty uskutečnilo slavnostní vyhlášení a udílení cen v anketě o nejlepšího sportovce okresu Olomouc.

Kromě představitelů kraje, okresu a města byla přítomna také rektorka UP prof. J. Mačáková. Mezi desítkami oceněných sportovců a sportovních kolektivů totiž figurovali také sportovci z oddílů SK UP Olomouc. Jedno z nejlepších ocenění – první cenu v kategorii juniorů převzala Jana Šenková z volejbalového oddílu SK UP, jinak též kapitánka národního týmu juniorek.

balového oddílu SK UP, jinak též kapitánka národního týmu juniorek.

Na snímku J. Šenková přebírá cenu z rukou prof. D. Tomajka z FTK UP.

Text a foto T. Jemelka

Koncert v Muzeu umění

Divčí vokální trio The Gamblers, tvořené posluchačkami PdF UP P. Kubecovou, Z. Mejdrovou a T. Weiszovou vystoupilo v úterý 23. 1. 2001 v olomouckém Muzeu umění.

-red-

Ze zasedání Kolegia rektorky UP

Ve středu 17. 1. 2001 se uskutečnilo první zasedání Kolegia rektorky UP v tomto roce. V první části jednání rektorka informovala přítomné o pravidlech poskytování dotací vysokým školám. Na zasedání reprezentativní komise MŠMT tlumočila rektorka UP připomínky děkanů jednotlivých fakult, k nimž ministerstvo vesměs přihlédl. Česká konference rektorů dále žádala ministerstvo, aby se zvýšila normativní část dotace na úkor fondů rozvojových programů. V letošním roce překročila UP limit pro nárůst studentů magisterského a bakalářského studia, na zhruba 600 studentů tak nedostane dotace. Pro letošní rok by měla na vzdělávací činnost univerzita získat asi o 18 milionů Kč více než loni, přesto výsledná částka nedosáhne sumy, kterou univerzita disponovala v roce 1999. Další díl dotací pak jde z různých fondů (podpora výzkumu a vývoje, program celoživotního vzdělávání, program rozvoje bakalářských oborů, podpora mezinárodní mobility studentů apod.). Ministerstvo chce také konstrukcí vzorce pro výpočet části dotace na podporu výzkumu a vývoje zvýšit tlak na počet absolventů doktorských studijních programů. Konečná výška dotací bude známa do 28. 1., kdy ji svým podpisem schválí ministr školství, mládeže a tělovýchovy.

Dalším bodem programu byla rozprava o důsledcích novely zákoníku práce pro pracovní právní vztahy na UP, již bylo také věnováno zvláštní číslo Žurnálu UP (18. 1. 2001).

V závěru jednání rektorka požádala děkany FF a PdF, aby se dohodli o koexistenci uměleckých a uměnovědných kateder v jezuitském konviktu. Ředitel IC PhDr. R. Hladký upozornil na výskyt nelegálního softwaru v počítačové síti na kolejích B. Václavka a kvestor ing. J. Jirka nastínil problémy, jež přináší nový autorský zákon v souvislosti s placenými kopírovacími službami.

Ze zasedání Kolegia rektorky UP vybrala

-ano-

K situaci v ČT

Akademický senát CMTF UP přijal na svém posledním zasedání mj. následující stanovisko k situaci v České televizi:

AS CMTF považuje situaci v České televizi za závažnou, a proto, o ní jednal na svém zasedání dne 17. ledna 2001. Členové AS CMTF považují za velmi důležité, aby odpovědné orgány ČT byly pod co nejširší celospolečenskou kontrolou.

-red-

PŘEDSTAVUJEME:

Prof. MUDr. František Šantavý, DrSc. (1915–1983)

Osobnost české vědy mezinárodního významu, která se rozhodujícím způsobem zasloužila o rozvoj chemie v Olomouci a o reprezentaci Lékařské fakulty Univerzity Palackého ve světové vědě. Prof. F. Šantavý je zakladatelem proslulé olomoucké vědecké školy fytochemické. Zasloužil se o vznik odborného periodika Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultatis Medicae a o jeho uplatnění v domácích a zahraničních kruzích.

Vybudoval a vedl Ústav biologie (1946–1951) a Ústav lékařské chemie LF UP (1951–1980), známý alkaloidovým chemikům po celém světě. Jako vědec a pedagog vyznával Faradayovu zásadu „pracuj, ukonči, publikuj“, v jejímž duchu vedl své spolupracovníky, a toto své životní krédo naplnil velkým vědeckým dílem. Je autorem 388 časopiseckých odborných publikací a již jako student medicíny publikoval 23 prací z fyziologické chemie. Je také autorem učebnic lékařské chemie a biochemie, které sloužily několika generacím našich studentů a lékařů. Mnozí z jeho vědeckých žáků zastávají významná postavení ve zdravotnictví, vysokém školství a výzkumných ústavech.

O vztahu F. Šantavého ke starobylým tradicím olomouckého vysokého učení svědčí jeho kniha

o pečeti a insigniích olomoucké univerzity 1573–1973, historický dokument jedinečné hodnoty.

Na LF UP vybudoval Ústřední lékařskou knihovnu, jejíž bohaté fondy především časopisecké odborné literatury získaly jeho o zásluhou celostátní věhlas a jsou hojně využívány lékaři, pedagogy, vědeckými pracovníky a studenty. Ústřední lékařská knihovna se stala základem dnešního Informačního centra LF UP s počítačovou studovnou a představuje nepřehlédnutelný památník F. Šantavého na vývojové dráze Lékařské fakulty UP v Olomouci.

-mh-

Ze sbírky Františka Šantavého

V Malé výstavní síni Památníku národního písemnictví (Strahovské nádvoří 1, Praha 1) byla 25. 1. zahájena výstava pod názvem **Joža Uprka – grafika, sbírka Františka Šantavého**. Výstava je přístupná denně mimo pondělí od 9 do 17 hodin a potrvá do 25. 2. 2001.

-red-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

**Odešel profesor Josef Polišínský
(16. 12. 1915–11. 1. 2001)**

V pátek 19. 1. 2001 se ve velké obřadní síni v Praze–Strašnicích příbuzní a veřejnost rozloučili s univerzitním profesorem PhDr. Josefem Polišínským, DrSc., který zemřel ve věku 85 let pln neutuchajícího tvůrčího elánu.

Olomouc a olomoucké univerzitní učení byly prof. J. Polišínskému obzvláště blízké. Ve 40. – 60. letech se – ač mateřsky na Univerzitě Karlově – aktivně podílel na budování Univerzity Palackého, její Filozofické fakulty a Katedry historie. Byl spoluzakladatelem zdejší historické školy a v roce 1998 se pak díky vynikajícím výsledkům na poli vědy a kultury, které přispěly k prestiži České republiky a Univerzity Palackého, stal prvním nositelem Ceny Františka Palackého. Bylo symbolické, že cena udělená v roce dvoustého výročí narození Františka Palackého byla Univerzitou Palackého předána historikovi, který pro druhou polovinu dvacátého století obdobným inspirativním způsobem rozkrýval minulost a promlouval k současnosti jako jeho předchůdce ve století devatenáctém.

Prof. Josef Polišínský byl osobností uznávanou doma i v zahraničí. Byl nositelem Řádu Isabely Kastilské, Řádu aztéckého orla, Ceny Antonína Gindelyho, byl členem Rakouské akademie věd a Nizozemské akademie věd. V české historické obci je jeho jméno a dílo spojováno především s dějinami novověku a iberoamerikanistikou. Jeho knižní tituly k dějinám třicetileté války náležejí do zlatého fondu světové historiografie, obdobně zakladatelské je v českých podmínkách jeho dílo iberoamerikanistické. Byl dlouholetým ředitelem Střediska iberoamerických studií FF UK, hostujícím profesorem na více než dvaceti univerzitách v Evropě a obou Amerikách. Jeho monografie a studie byly průběžně publikovány v prestižních vydavatelských domech a časopisech. Během svého více než padesátiletého badatelského a pedagogické-

ho působení věnoval svou péči stovkám historiků, archivářů, amerikanistů a specialistů dalších oborů.

Při přebírání Ceny Františka Palackého ve svém projevu připomenul: „*Nemělo by smysl období, které jsem prožil – alespoň částečně – v Olomouci, nadměrně idealizovat. Ale je skutečností, že z pražské fakulty, přísně hliďané, jsem odjížděl do Olomouce, která se mi jevila jako opravdové Tusculum. Můj dík patří tedy těm, kdo mi to umožnili, abych v Olomouci nejenom učil, ale abych se také poučoval.*“ (Cena Františka Palackého za rok 1998, s. 20–21.)

Olomoučtí přátelé připravili již dříve k autorovu osmdesátiletému jubileu sborník Pocta Josefu Polišínskému (Olomouc 1996), v jehož úvodu prof. Libuše Hrabová i za jiné shrnula: „*Jestliže se i my, olomoučtí historikové, připojujeme ke všem blahopřáním, máme při tom pocit, že jsme přece jen o trochu více Vašimi žáky než většina jiných, protože už kdysi dávno jsme poslouchali Vaše přednášky na Filozofické fakultě Palackého univerzity a účastnili se Vašich aspirantských seminářů. Možná, že jsme nedovedli ve vlastní práci uplatnit všechno, co jsme se od Vás naučili. Nikdo z nás nedosáhl šíře Vašich zájmů ani hloubky Vaší znalosti pramenů. Ale Vaše práce už od těch dávných dob byla pro nás kritériem, kterým jsme poměřovali práci svou a v konfrontaci s ní jsme si uvědomovali úkoly historika, které se nemění se změnami času.*“

Bohužel zdravotní potíže již nedovolily prof. J. Polišínskému osobně se zúčastnit listopadové konference XIII. Historická Olomouc (Olomouc 2000). Dne 11. ledna tohoto roku se životní pouť prof. Josefa Polišínského uzavřela. Slova rozloučení za všechny v den smutečního obřadu pronesl prof. Josef Petráň z Univerzity Karlovy. S prof. Josefem Polišínským se loučí jeho olomoučtí žáci a přátelé.

I. Barteček,
Katedra historie FF UP

**ZPRÁVY, INFORMACE,
OZNÁMENÍ****Školení k zákoníku práce
a požární ochraně**

Dne 6. 2. 2001 proběhne na Právnické fakultě UP školení vedoucích pracovníků UP v oblasti bezpečnosti práce a požární ochrany. Hlavní náplní školení budou ustanovení zák. 65/1965 Sb. (zákoník práce) v platném znění a novela zák. ČNR č. 133/1985 Sb. o požární ochraně.

Školení účastníků se uskuteční **v aule PF UP od 10 do 13.30 hod.**

Přednášejí: Mgr. Lenka Telcová (Úřad práce Ostrava) a Ing. Zdeněk Nový (KORT Ostrava).

-rur-

The British Council zve

Středisko Britské rady v Olomouci srdečně zve k návštěvě zájemce o studium angličtiny z řad začátečníků i pokročilých, kterým je určena nabídka bohaté knihovny a informační servis o Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku. Pro širokou veřejnost jsou také organizovány kulturní a vzdělávací akce a mezinárodně platné zkoušky z anglického jazyka, tzv. cambridgeské zkoušky.

Registrace na letní termín zkoušek bude probíhat ve Středisku Britské rady v termínu od 13. do 23. 3. 2001 v průběhu otevírací doby:

Út a St 9 – 12, 13 – 17

Čt 13 – 17

Pá, So 9 – 12

Další informace lze získat na adrese The British Council, Resource Centre, Křížkovského 14, POB 100, 771 00 Olomouc, tel: 068/522 32 03, fax: 068/522 25 78, e-mail: BCOlomouc@britishcouncil.cz, <http://www.britishcouncil.org>.

-red-

**Na programu festivalu
Academia film Olomouc 2001
se můžete podílet i vy!**

Mezinárodní soutěžní festival dokumentárních filmů a multimediálních vzdělávacích pořadů *Academia film Olomouc* doprovází každoročně řada odborných seminářů, více či méně reflektujících pořadatelů zvolené motto daného ročníku. Tyto doprovodné akce se setkávají se širokým zájmem olomoucké odborné i laické veřejnosti včetně pozitivních ohlasů v místních i celostátních médiích.

Pořadatelé proto uvítají náměty na podobné akce ze strany akademické obce naší univerzity i pro letošní ročník AFO, který se koná ve dnech 22. – 26. 4. 2001. Připomínáme, že AFO hradí účastníkům těchto seminářů ubytování a cestovné.

Se svými náměty se obraťte osobně, telefonicky či e-mailem na PhDr. P. Urbáška, Archiv UP, Biskupské nám. 1, Olomouc, tel. 563 1039, e-mail: urbaska@risc.upol.cz.

-pur-

**Zvýhodněné vstupné
pro studenty UP**

Studenti Univerzity Palackého mohou v Moravském divadle Olomouc (MDO) využít následujících možností zvýhodněného vstupného:

- slevu na vstupném na všechny typy představení, včetně premiér a představení hostujících souborů;
- mohou si zakoupit „blokované předplatné“, tj. blok 10 žetonů v hodnotě 355 Kč (plná cena je 710,- Kč); na jednotlivé žetony si potom mohou vybírat vstupenky na divadelní tituly dle vlastního zájmu;
- na začátku každé divadelní sezóny (většinou v říjnu) prodává MDO studentům UP „speciální předplatné“, tj. blok 10 žetonů v ceně 200,- Kč.

-mdo-

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Počet zahraničních studentů na UP každým rokem vzrůstá. Na toto téma jsem položila několik otázek vedoucí Kanceláře zahraničních styků UP **Mgr. J. Hejrynkové**.

Kolik zahraničních studentů studuje v současné době na UP?

V tomto akademickém roce studuje na naší univerzitě 622 zahraničních studentů, z toho více než polovina jsou studenti ze Slovenské republiky.

O které fakulty je největší zájem?

Největší zájem je tradičně o Lékařskou fakultu, kterou navštěvuje 329 zahraničních studentů. Je to dáno částečně tím, že zde probíhají programy v anglickém jazyce. Následuje Filozofická fakulta (92), Cyrilometodějská teologická fakulta (88), Právnická fakulta (66), Přírodovědecká fakulta (26), Fakulta tělesné kultury (11) a Pedagogická fakulta (10).

Kdo jejich studium financuje?

Studium zahraničních studentů je financováno z různých zdrojů – jsou to studenti samoplátci, studenti přijíždějící v rámci nějakého programu (např. Erasmus, Aktion, mezinárodní dohody MSMT), kterým je recipročně odpuštěno školné a kteří dostávají ze zdrojů příslušného programu příspěvek na životní náklady ve formě grantu, studenti přijíždějící v rámci smlouvy o výměně s partnerskou univerzitou a zahraniční studenti, kteří umějí český jazyk natolik, že mohou studovat v programech pro české studenty podle zákona bezplatně.

Poskytuje naše univerzita pro zahraniční studenty rovněž stipendijní pobytů?

Pokud vím, UP neposkytuje zahraničním studentům stipendia s výjimkou dohody o reciproční výměně studentů, kde se UP dohodne s partnerskou školou např. na odpuštění školného, na příspěvku na životní náklady apod.

Bude počet zahraničních studentů na UP dále narůstat?

Podíváme-li se na statistická čísla, vidíme, že počet zahraničních studentů stále roste – ve školním roce 1996/1997 studovalo na UP 386 zahraničních studentů, v letošním školním roce je to již 622 studentů. Zda bude počet zahraničních studentů i nadále růst, záleží víceméně na tom, zda bude UP vytvářet vhodné podmínky pro studium cizinců. To znamená, zda např. budeme mít dostatečně širokou nabídku kurzů přednášených v cizím jazyce, protože zahraničních studentů schopných studovat v českém jazyce není mnoho. Jiná věc ovšem je zájem studentů ze Slovenska, kteří – pokud uspějí u přijímacího pohovoru – mohou studovat cokoli. Přestože počet našich studentů vyjíždějících do zahraničí také stoupá, je to stále jen nepatrný zlomek z celkového počtu studentů UP. Nejde tedy jen o přitáhnout k nám studenty samoplátce a vylepšit trochu rozpočet fakulty, ale jde také o to vnést prvek internacionalizace do domácího prostředí. Vnesení mezinárodních a multi-kulturních prvků do kurikula a do celkové atmosféry akademického prostředí může být ve svém dlouhodobém důsledku efektivnější než mobilita jednotlivců.

Rozhovor připravila

A. Novobilská

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Vyšel kalendář akcí UP v roce 2001

Kalendář, který vydalo VUP, obsahuje seznam 131 akcí, na jeden týden připadají tedy průměrně 2,5 akce – od konferencí, seminářů, přednáškových kurzů po setkání absolventů a sportovní turnaje. Více než třetina akcí je výsledkem iniciativy pracovníků Lékařské fakulty UP.

Za povšimnutí stojí, že v červenci a v prosinci se bude konat pouze jedna akce. Za druhé to, že ani jedna z akcí není mezinárodní, tzn. pořádaná z pověření a ve spolupráci s některou mezinárodní odbornou společností. Plánované akce na UP budou tedy regionální či celostátní, ojediněle s příváním odborníků z okolních zemí.

Kalendář poskytne Konferenční servis UP.

-mh-

K výplatám mezd v pokladně Rektorátu UP

V souvislosti s přesunem výběru a výplaty mezd do jednoho dne sdělujeme všem zaměstnancům UP, kteří si nárokovali hotovostní výplatu v pokladně Rektorátu UP, že výplata bude probíhat ve stanovený den podle výplatního kalendáře vždy **od 12 do 15 hodin**.

Pokladna RUP

Setkání „světoběžníků“

Na dny 26.–28. 1. 2001 připravila Katedra rekreologie FTK UP ve spolupráci s cestovní kanceláří *Světoběžník* pro přátele a příznivce cestování akci s názvem *VIII. setkání světoběžníků*, které se uskuteční v areálu Právnické fakulty UP a v U-klubu. Tato akce, která se po pět let úspěšně konala v Brně, letos v Olomouci proběhne po prvé, očekávaná účast je okolo 800–1200 „světoběžníků“.

V pátek se otvírá celá akce „tanečným rejmem“ v U-klubu (20 hod.), v sobotu a v neděli probíhá hlavní část programu, kterou tvoří přednášky a promítání celé řady diapositivů z cest našich největších dobrodruhů po celém světě za účasti zajímavých osobností (27. 1. od 15 hod., Právnická fakulta UP). V sobotu dopoledne a odpoledne připravili studenti Katedry rekreologie FTK UP, kteří se na organizaci akce podílejí, pro účastníky setkání program s názvem „Inteligentní pohyb aneb pohyb inteligentně“, zajištěná je také bezplatná návštěva *Lanového centra PROUD* v Olomouci.

Je jen logické, že se tyto dva subjekty – Katedra rekreologie FTK UP a c. k. *Světoběžník* – sešly při této spolupráci: katedra připravuje ve své specializační studii „Podpora zdraví, výchova a rekreace v přírodě“ budoucí vedoucí odborníky v této oblasti.

-rah-, -red-

Novoty v Olomouci

Loňská obsáhla a úspěšná zájezdová šňůra představení *Petr Novotný show* sice vyvrcholila před Vánoci v pražské Lucerně, skutečně závěrečné vystoupení (přeloženo z původního prosincového termínu) se ovšem uskutečnil právě v rodném městě již trojnásobného baviče roku na základě ankety diváků televize Nova. Show je v podstatě jevištní podoba televizních *Novot*, na rozdíl od nich je však mnohem obsáhlejší (trvá minimálně dvě a půl hodiny) a pochopitelně živá.

Termín: Olomouc, Kulturní dům Sidia, čtvrtek 1. února 2001, 19 hodin.

Účast: na pozvání hlavního protagonisty Petra Novotného přijedou jako hosté stříbrná slavičice Iveta Bartošová, její kolega zpěvák Karel Zich a Novotného tvrdý konkurent na poli zábavy Karel Šíp.

Zvýhodněné vstupné pro studenty UP: 50% sleva po předložení studentského průkazu v předprodeji v KD Sidia, Jeremenkova 36.

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Katedra optiky PŘF UP slaví čtyřicátiny

V roce 1961 byla na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci založena Katedra optiky a zanedlouho poté, v roce 1965, se sem z Prahy přesunula rovněž Laboratoř optiky. Tento vývoj optiky v Československu byl přirozeným důsledkem prudkého celosvětového rozvoje klasického oboru, který byl podmíněn vynálezem laseru počátkem šedesátých let. V Olomouci tak vznikla silná optická škola, spojená se jmény prof. B. Havelky, prof. E. Kepřta a prof. J. Peřiny, která si za dobu své existence vydobyla své místo i na mezinárodní úrovni.

Tato malá výročí české optiky stojí za zamyšlení nad významem optiky pro náš každodenní život. Optika už dávno neznamená pouze lupu, brýlová skla nebo dalekohled. Většina moderních aplikací je odvozena od optického kvantového generátoru světla – laseru. Miniaturní polovodičový laser má dnes doma každý náročnější hudební posluchač ve svém přehrávači kompaktních desek nebo majitel CD ROMu ve svém počítači. Telefon a služby internetu využíváme bez toho, aniž bychom si vůbec uvědomovali, že jejich rychlost a spolehlivost dnes závisí především na kvalitě telefonních spojů na bázi světlovodných kabelů, jimiž jsou proháněny gigabajty světelných impulsů produkované malými lasery. Větší a výkonnější lasery pak nalezneme u jiných aplikací, jako jsou řezání a povrchová úprava technických materiálů nebo i živých tkání při léčení kožních nemocí, při operacích oční sítnice nebo rohovky. Výčet použití laseru zahrnuje i aplikace v metrologii časové, spektrální, délkové nebo rychlostní, pokusy o jadernou fúzi pomocí silných laserových svazků nebo kvantovou kryptografii využívající přirozené nahodilosti ve statistice fotonů k vytvoření principiálně nerozluštitelného kódu. K podobné revoluci, jakou prodělala optika v šedesátých letech, dochází možná trochu nepozorovaně i nyní v souvislosti s objevem a využitím neklasických stavů světa a kvantovou informatikou.

Tento výčet lze považovat za malou ukázkou toho, o co se ve své práci snaží obě optická pracoviště v Olomouci – Katedra optiky a Společná laboratoř optiky UP a Fyzikálního ústavu AV ČR. Podílejí se na výuce teoretických předmětů a aplikovaných předmětů v bakalářském, magisterském i doktorandském studiu. V návaznosti na potřebu v regionu je připravováno nové profesně zaměřené bakalářské studium v oblasti aplikované optiky. Aktivní výzkum probíhá v několika vzájemně provázaných směrech. Jedná se především o studium kvantové interferometrie a korelací, kvantovou kryptografii, fundamentální aspekty kvantové teorie, kvantová měření a rekonstrukci stavů, problémy šíření světla v lineárních a nelineárních prostředích, interferometrii koherenční zrnitosti, optiku tenkých vrstev a mnoho dalších témat. Výsledky

jsou publikovány formou monografií, na mezinárodních konferencích a ve specializovaných časopisech. Obě pracoviště jsou zapojena do mezinárodní vědecké spolupráce. Každoročně je navštěvuje řada významných zahraničních hostů a naopak jejich pracovníci navštěvují zahraniční pracoviště. Významná část prostředků je získávána formou grantů, a to i zahraničních. Například pracovníci obou pracovišť jsou zapojeni formou přidruženosti členství v TMR projektu Evropské unie „Perfect Crystal Neutron Optics“. V současné době vzniklo na obou pracovištích Výzkumné centrum pro optiku, v jehož rámci bude pokračovat základní i aplikovaný výzkum v oblasti optiky.

S připomenutím těchto výročí vzpomínáme vědecké všech zakládajících pracovníků a učitelů obou pracovišť v čele s prof. E. Kepřtem a prof. B. Havelkou. Současně a především nastupující generaci olomouckých optiků přejeme vědeckou zarpulitost a pracovní úspěchy, dobré pracovní podmínky a klid pro jejich práci.

Doc. Z. Hradil, doc. M. Hrabovský,
Katedra optiky PŘF UP Olomouc,
SLO UP a FÚ AV ČR Olomouc

Nový videoprogram

Není určen veřejnosti a nechce popularizovat; je pro vysokoškolské studenty, kteří znají základy molekulární biologie, genetiky a imunologie. Provádí je laboratoř a ukazuje, jak se provádí *HLA-typizace* na úrovni DNA izolované z krevních buněk, jak se hodnotí výsledek tohoto vyšetření a v čem spočívá jeho význam pro transplantace. Autory této výtečné čtrnáctiminutové lekce jsou Mgr. P. Drábek, Ph.D., a doc. M. Petřek, CSc., z Ústavu imunologie LF UP; technické provedení a výroba je dílem Audiovizuálního centra UP. Programů jako je tento, tj. určených pro přímé použití ve vysokoškolské výuce bez rozpaků nad popularizační vatou, je stále jako šafrán.

-mh-

Přestali jste dostávat elektronickou poštou *Informace UP*?

Od 5. 1. 2001 bylo definitivně zrušeno hromadné rozesílání nevyžádaných *Informací o UP* elektronickou poštou na všechny univerzitní e-mailové adresy uživatelů sítě UP.

CVT nabídlo novou formu rozesílání *Informací UP*. Chcete-li i nadále zprávy dostávat, pošlete – pokud jste tak již neučinili – e-mail na adresu maiser@cvtnw.upol.cz, v jehož těle (ta část e-mailu, kde běžně píšeme přímo příslušný obsah zasláné zprávy, např. „Dobrý den“, a nikoliv tedy v poli *Subject*, resp. *Věc*) na první řádek vypíšete příkaz: **subscribe info-up**.

V případě, že vaše zapsání bude úspěšné, obdržíte e-mailem uvítací zprávu, ve které je mimo jiné uvedeno, jakým způsobem je možno přijím *Informací UP* zrušit. Pokud tuto uvítací zprávu neobdržíte, s největší pravděpodobností k zapsání do seznamu nedošlo a bude třeba celý postup opakovat později. Pokud do e-mailu, kterým se do seznamu zapíšete, přidáte nějaký další text (ať už sami, či automaticky programem pro zpracování pošty), můžete obdržet e-mail s oznámením, že danému textu nelze rozumět a že se jedná o chybu. Přesto však, pokud výše popisovaný

první řádek e-mailu s příkazem *subscribe info-up* uvedete ve správné formě, k zapsání do seznamu dojde a obdržíte následně uvítací zprávu. Vlastní zápis do seznamu provádí počítačový program, nereaguje tedy na žádný jiný slovní požadavek zápisu do seznamu než na výše uvedený příkaz *subscribe info-up*. Jakékoliv jiné texty jsou vráceny s oznámením chyby. Pokud se budete chtít ujistit, zda jste stále v již popisovaném seznamu zapsáni, je možné tak učinit opět e-mailem na adresu maiser@cvtnw.upol.cz, kde v těle jako první řádek uvedete tentokrát příkaz: **review info-up**. Elektronickou poštou vám pak přijde seznam všech uživatelů, kterým jsou *Informace UP* zaslány a v němž můžete konkrétního uživatele (sami sebe) nalézt.

Budete-li chtít sami rozeslat zprávu, pošlete ji v jednoduchém tvaru (bez diakritiky, s řádky začínajícími u levého okraje) kancléři UP na adresu hrbek@rupnw.upol.cz.

Podle textu P. Voláka (CVT UP),
pete@risc.upol.cz

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**Výzkum biotechnologií tykvoovitých rostlin na Katedře botaniky PŘ UP**

Výzkum a aplikace rostlinných biotechnologií tykvoovitých rostlin na Katedře botaniky PŘ UP navazují na dřívější výzkum, který rozvíjel od počátku 90. let prof. A. Lebeda ve spolupráci s Ústavem experimentální botaniky AV ČR v Olomouci. V současné době probíhá na tomto úseku badatelské práce úzká spolupráce Katedry botaniky s Genovou bankou Výzkumného ústavu rostlinné výroby Praha-Ruzyně, pracoviště Olomouc-Holice.

Vzhledem k tomu, že intenzivní šlechtění kulturních plodin přineslo i ztrátu některých cenných vlastností, například rezistence vůči významným patogenům, zaměřuje se pozornost vědeckých pracovníků a šlechtitelů stále častěji na plané příbuzné druhy (tzv. progenitory) příslušných kulturních plodin. Poměrně rozsáhlá kolekce kulturních a planých tykvoovitých rostlin (přes tisíc vzorků genových zdrojů), která je soustředěna v Genové bance v Olomouci, představuje důležitý genový zdroj (pool) pro výzkumný a šlechtitelský program spojený s aplikací biotechnologických metod. Tato spolupráce nevedla pouze k soustředění vzorků genových zdrojů, ale rovněž byly získány nové poznatky v oblasti rezistence vůči vybraným patogenům (viry, bakterie, parazitické houby), genetické variability a křížitelnosti. Dosavadní screening rozsáhlých kolekcí vzorků za účelem nalezení efektivních zdrojů rezistence vůči plísni okurkové (*Pseudoperonospora cubensis*), která je jedním z hlavních patoge-

nů destruktivně napadajících okurky a jiné tykvovitě zeleniny v Evropě, vedl k detekci efektivních zdrojů rezistence. Jedním z nejvýznamnějších je genotyp MR1 melounu cukrového (*Cucumis melo*). Potenciální zdroje rezistence jsou však předpokládány ještě u některých dalších planých progenitorů rodu *Cucumis* spp.

Jedním ze způsobů přenosu rezistence je mezidruhové křížení v rámci rodu *Cucumis*. Skutečností je, že se mezidruhová hybridizace u okurky, na rozdíl od řady jiných druhů zeleniny, dosud příliš neuplatnila. Důvodem je nekrížitelnost při použití konvenčních metod křížení. Mezidruhová bariéra je podmíněna cytogenetickým základem obou druhů, tedy rozdílným počtem chromozómů okurky a ostatních druhů náležících do podrodu *Melo*. K překonání těchto bariér lze využít některé biotechnologické metody.

Od roku 1996, v návaznosti na dřívější experimenty prováděné v SEMO Smržice a UEB AVČR v Olomouci, se v laboratoři tkáňových kultur Oddělení konzervační biologie a tkáňových kultur Katedry botaniky provádí pokusy s kultivací *in vitro* nezralých embryí druhů rodu *Cucumis*. Skutečností, že se vývoj hybridního embrya okurky a melounu zastavuje ve velmi raném stadiu vývoje spojeném s jeho aborcí (odumřením), lze předejít použitím techniky embryokultur. Tento metodický přístup představuje vyjmutí (extirpaci) nezralého embrya a jeho dopěstování ve sterilních podmínkách na vhodném kultivačním médiu. Vlastní mezidruhové hybridizaci však musí předcházet řada experimentů orientovaných na zjištění vhodných kultivačních podmínek, jako např. složení kultivačního média a výběr genotypů rodičovských rostlin, jejichž embrya v podmínkách *in vitro* dobře, resp. lépe regenerují. Výběr vhodných podmínek pak může vést k vyššímu procentu regenerace embryí v co nejrannějších fázích vývoje embrya. V současné době je možné kultivovat embrya již týden po opylení. Technika embryokultur se dále využívá v návaznosti na metody oplození *in vitro*, kde je možné po řízeném sexuální procesu kultivovat již hybridní zygoty, tedy první buňku nového vznikajícího jedince.

Mezidruhová hybridizace je v laboratoři tkáňových kultur na Katedře botaniky realizována i jinou, poněkud odlišnou technikou, než je metoda kultivace nezralých embryí. Jedná se o metodu izolace a fúze protoplastů. Principem této techniky je izolace jednotlivých somatických buněk z rostlin křížených druhů, enzymatický rozklad jejich buněčných stěn, fúze protoplastů dvou druhů nebo rodů rostlin a následná

regenerace hybridních protoplastů v celou rostlinu. Rovněž v tomto případě se využívá jevu, který je označován jako tzv. totipotence, tedy schopnosti somatických buněk regenerovat v kompletní rostlinu. Tato metoda byla poprvé použita v Laboratoři tkáňových kultur na Katedře botaniky v polovině devadesátých let při mezirodové hybridizaci kvěťáku (*Brassica oleracea* var. *botrytis*) s křenem (*Armoracia rusticana*), kdy bylo cílem přenesení rezistence vůči hlizotvorce kapustové (*Plasmadiophora brassicae*) z křenu do kvěťáku. Regeneranti získaní mezirodovou hybridizací jsou nadále uchováváni v podmínkách *in vitro*. Od roku 1997 je metodika izolace a fúze protoplastů rozpracována na tykvoovitých rostlinách (*Cucurbitaceae*) v návaznosti na experimenty realizované v první polovině 90. let. V podstatě se jedná o komplex metod, které zahrnují izolační a kultivační postupy, vyhledávání vhodných kulturních a planých genotypů tykvoovitých z kolekce genových zdrojů. Cílem je využít pro tzv. interspecifickou fúzi protoplastů (mezidruhovou somatickou hybridizaci) plané druhy r. *Cucumis* jako zdroje k získání rezistence nebo tolerance k chorobám resp. patogenům. Fúze protoplastů může být metodou pro překonání existujících bariér křížitelnosti mezi zástupci r. *Cucumis*.

Výzkum probíhá v laboratoři tkáňových kultur pod vedením RNDr. B. Navrátilové a je koordinován prof. A. Lebedou. Do výzkumu tkáňových kultur *Cucurbitaceae* jsou zapojeni dva doktorandi a jeden diplomant. V rámci tohoto projektu bylo realizováno několik zahraničních stáží (2–3 měsíce), např. v Římě (ENEA Centre) nebo Krakově (Jagellonská Univerzita). Od r. 1997 bylo v této oblasti uveřejněno 15 publikací v domácích i zahraničních vědeckých časopisech. Řešitelé se aktivně zúčastnili řady zahraničních konferencí ve Španělsku, Turecku, Izraeli, Polsku a na Slovensku. Do konce roku 1994 byl výzkum podporován grantem Ministerstva hospodářství, v posledních letech pak dvěma interními granty Univerzity Palackého, jmenovitě IG UP „Embryokultury planých a kulturních druhů rodu *Cucumis*“ a IG UP „Izolace a kultivace protoplastových kultur čeledi *Cucurbitaceae*“.

Za velmi významnou je třeba považovat i tu skutečnost, že uvedená výzkumná práce bezprostředně navazuje na výuku volitelného košového předmětu „Technika explantátových kultur“ a vedení diplomových prací studentů odborného studia SBE a učitelských kombinací biologie.

-bn-, -al-, -vo-, -lr-

Co je to plakátové sdělení

Říká se mu také sdělení nástěnkové nebo krátce poster. Během posledního čtvrt století se poster staly naprosto běžnou součástí odborných konferencí a kongresů věd přírodních a lékařských. Např. mezinárodní konference genetiky kvasinek (Praha, srpen 2001) počítá s 800 posterů. Jde o tištěné sdělení výsledků výzkumné práce s klasickým členěním: abstrakt, úvod (stav problematiky, formulace problému), materiál a použité metody, výsledky, diskuse s jejich kritickým rozбором, závěry, seznam citované literatury.

Výsledky jsou předkládány formou tabulek, grafů, vzorců, mikrofotografií atp. Nástěnková plocha, určená pro sdělení, se nesmí překročit. To autora nutí vyjadřovat se úsporně, bez hovorové „vaty“, nic neopakovat. Pomáhá-li mu při sestavení posteru odborník v polygrafii ovládající počítačové techniky, bývá poster účinný i výtvarně.

V programu konference je vyhrazen čas na jednání u posterů. Autor tam komentuje prezentované výsledky, poukazuje na předloženou dokumentaci a odpovídá na otázky přítomných zájemců. Většinou jde o specialisty pracující na stejném nebo blízkém problému, takže diskuse jsou konkrétní a někdy hodně „na tělo“.

Důvodem pro zavedení posterových sdělení je rychlý rozvoj vědeckého poznání, vysoké počty aktivních účastníků, početná členská základna pořádající odborné společnosti (mezinárodní komunita „kvasinářů“ má např. 3000 členů) a nutné časové omezení. Není přijatelné, aby kongres trval déle než týden. Takže probíhá v mnoha paralelních sekcích a u posterů, které se po několika hodinách podle programu vyměňují za jiné. Abstrakta posterových sdělení jsou publikována v konferenčním sborníku a později tyto práce vycházejí v odborných časopisech v plném znění.

Použité poster by měly být vystaveny pro studenty na chodbách pracovišť (např. v levém traktu Teoretických ústavů LF UP na choděšti). Stačí na ně pohlédnout a hned víme, co si na pracovišti zkoumá a s jakým výsledkem.

Každá větší konference chemiků, fyziků, biologů a lékařů na Univerzitě Palackého je příležitostí seznámit se s metodou posterových sdělení i pro pracovníky oborů, kde se dosud nepoužívá.

-mh-

PŘEČETLI JSME ZA VÁS**Vysokoškolský učitel: výzkum napříč zeměkoulí**

Mezi zeměmi participujícími na výzkumu máme bezkonkurenčně věkově nejstarší vysokoškolské učitelské sbory.

Máme bezkonkurenčně nejdelsí kariéru růst, během něhož nejvyššího stupně kvalifikace (profesor) se dosahuje prakticky až na samém konci produktivního věku.

Máme bezkonkurenčně nejnižší mobilitu všech, ale zvláště akademických pracovníků středních kvalifikací. Naše vysokoškolské učitelské sbory jsou zpravidla označovány jako „podomáčku vyrobené“, což vzbuzuje určitou nedůvěru k jejich kvalitě.

České akademické sbory neprojevují výraznou nespokojenost se svou pracovní situací. I zde je možno sice zaznamenat „únik mozků“ (brain drain), nikoliv však jako jev celoplošný, masově ohrožující kvalitu českých vysokých škol.

Většina akademických pracovníků na českých vysokých školách necítí zvláštní potřebu speciálně (pedagogicky) se připravovat na výkon vysokoškolského učitelského povolání. Zdroj svých pedagogic-

kých kompetencí spatřují ve zvládnutí oboru. Dalšího zdokonalení pedagogických kompetencí dosahují dlouhodobou učitelskou praxí, jen výjimečně speciálním doškolením.

Část českých akademických pracovníků by dala přednost tomu, kdyby se nemusela věnovat výzkumné práci. Asi třetina z nich pociťuje výzkumnou povinnost jako nátlak, který je v rozporu s jejich odbornými zájmy a přirozeným nadáním.

In: D. Tollingerová: Mezinárodní výzkum akademické profese, Aula 3/2000, str. 3–10

Taktní učitel a vedoucí by se měl snažit přimět svého žáka, aby si sám vybral nějaké užitečné téma (pokus) a pak ho zaměřit tak, aby žák měl dojem, že nápad vyšel od něho samého. Je důležité, aby začátečník začal pracovat na takové otázce, která slibuje úspěch. Úspěch totiž povzbuzuje a neúspěch bere chuť do práce.

H. Selye

O ČEM SE (NE)MLUVÍ

Historické zahrady na olomouckých hradbách

Řekne-li se Olomouc, většina návštěvníků hanácké metropole si ve svých vzpomínkách jistě vybaví množství jedinečných architektonických památek a především pak městské parky, obepínající historické jádro města. Radu těchto architektonických skvostů dnes užívá Univerzita Palackého. Málokdo ovšem tuší, že univerzitě patří také trojice historických zahrad za budovou jejího rektorátu a objekty Filozofické fakulty UP na ulici Křížkovského 8 až 12.

Přitom se nejedná o zahrady ledajaké. Historie hradební zahrady za budovou dnešního Rektorátu UP, původně paláce proboštů olomoucké kapituly, sahá přinejmenším do 1. poloviny 18. století, kdy rezidenci přestavěl do barokní podoby probošt František Ferdinand hrabě Oedt. Těžko si lze představit, že by se tento prelát dbající na reprezentaci obešel bez odpovídající soukromé zahrady. Dnes západní stranu této zahrady zabírá terasa s pozdně barokním čtyřstupňovým schodištěm, navazujícím na její podélnou osu. Opěrná zídka schodiště, původně pískovcová, později „vyspravovaná“ betonem, je zdobena dvojicí pískovcových piniových šišek a třemi zahradními vázami (viz snímek 1). Nejnižší stupeň schodiště je ukončen kamennými volutami. V 60. letech 20. století, v době

terasu v sousedství tzv. Jakubského výpadu – průchodu do Bezručových sadů. Jižní část opěrné zidky tohoto schodiště, obrácená do Bezručových sadů, je tvořena bosovaným pylonem nesoucím polepšený znak města Olomouce (užívaný od r. 1758) s písmeny FMT (monogram císařského páru Františka Lotrinského a Marie Terezie). Pod severní částí schodiště se nachází půlkruhový bazének, do něhož tryskala voda z úst maskarona vytesaného do jeho opěrné zidky (viz snímky 3, 4). Zub času si už na této architektuře stačil „zahlodat“, a tak je její dnešní stav alarmující.

Na protější straně, za dnešní budovou FF UP na Křížkovského ulici č. 12 (původně kanovnickou rezidenci) leží na městských hradbách další zahrada; ta ovšem veřejnosti nesloužila ani v šedesátých letech, neboť v tomto objektu sídlil za komunistického režimu obávaný Ústav marxismu-leninismu UP, který o zpřístupnění zahrady samozřejmě neměl zájem. Dnes v této neudržované, zaplevelené zahradě najdeme několik pozoruhodných artefaktů: jednak je to terasa navazující na jižní průčelí kanovnické rezidence opatřená klasicistními kamennými vázami na kamenných pilířích (bohužel „vyspravovaná“ novodobými kovovými, bíle natřenými plůtkem), jednak je to pozdně barokní pískovcová zahradní váza zdobená květinovými girlandami.

V roce 1996 zpracoval Ing. P. Mičola, autor zahradní úpravy nádvoří Rektorátu UP, studii řešení třetího nádvoří RUP, které slouží jako jeho technické zázemí (úschovna kol, doprava obědů do jídelny, umístění kontejneru apod.), a současně v této studii navrhl i úpravy hradební zahrady za Rektorátem UP. Na třetím nádvoří by tak mělo vzniknout parkoviště s kapacitou 24 parkovacích míst, oddělené zídou s pískovcovým obkladem a živým plotem od komunikace pro pěší vedoucí do zahrad na hradbách. Podle Ing. Mičoly „stávající první hradební zahrada (tj. zahrada za Rektorátem UP – pozn. red.) byla založena v osmdesátých letech 20. století a je zde třeba přestavět zárubní zídka se schodištěm“ (!!!). Tuto přestavbu si projektant představuje tak, že „zárubní zídka je celkově přeřezána v duchu zidek u parkoviště a schodiště je posunuto ze středové dispozice ke zdi objektu...“. To znamená, že jsou zrušeny všechny dekorativní prvky (piniové šišky a vázy) na zídce i volutové ukončení schodiště a na takto „zmodernizované“ zídce je umístěna kovová lampa. Naopak nekonceptční výsadba živých plotů z buxusu, jak ji navrhl Ing. Šubr, je ve studii Ing. Mičoly zachována. Stejně tak četné lavičky, které se v hradební zahradě vyjímají asi jako slon v porcelánu (mají betonové podnože), nechávají projektanta chladným, ač se tento zahradní mobiliář (stejně jako navrhovaná lampa) svým charakterem naprosto nehodí do zahrady, která byla Ing. Šubrem stylizována do víceméně formální podoby.

Trojice hradebních zahrad za budovami Univerzity Palackého na Křížkovského ulici sice není samostatnou nemovitou kulturní památkou, ale leží v zóně

zvýšené památkové ochrany v rámci městské památkové rezervace. Jejich atraktivita je navíc posilována polohou na historických městských hradbách a krásným výhledem do Bezručových sadů, který všechny tři zahrady nabízejí. Přesto o nich má tušení málokdo ze studentů či pracovníků UP, tím méně pak o nich vědí obyvatelé hanácké metropole.

„V případě trojice zahrad za bývalou proboštskou rezidencí a kanovnickými domy na ul. Křížkovského se jedná o historickou zeleni, jež je součástí zeleného prstence, který obepíná historické městské jádro Olomouce, a proto je škoda, že tyto zahrady nejsou přístupné veřejnosti stejně jako městské parky,“ míní Ing. Laššák, pracovník olomouckého Památkového ústavu, specializující se na problematiku historické zeleně. „Bezručovy sady jsou jediným parkem v Olomouci, jehož kulisou tvoří městské hrady s historickými zahradami. Jejich propojení s Bezručovými sady a zpřístupnění veřejnosti by bezesporu přispělo ke zvýšení atraktivity tohoto jedinečného prostoru. Město pořídilo v roce 1999 studii obnovy Bezručových sadů. Nemenší pozornost by si zcela jistě zasloužily i tyto parkánové zahrady. Zůstává otázkou, zda je stejný zájem i ze strany univerzity,“ řekla Žurnálu UP Ing. L. Žaláková, vedoucí oddělení krajinářských koncepcí Odboru koncepce a rozvoje Úřadu města Olomouce.

Podle Ing. J. Jirky, kvestora UP, univerzita nepočítá se zpřístupněním hradebních zahrad veřejnosti. Přitom by stačilo málo – odemknout po desetiletí uzavřené branky v Jakubském výpadu a případně postavit branku mezi třetím nádvořím RUP a bývalou proboštskou (dnes rektorátní) zahradou. Na půdě naší alma mater i na stránkách univerzitního týdeníku je neustále přetřásán vztah univerzity a města. Přesto se zdá, že olomoucké vysoké učení zapomíná na jednu podstatnou skutečnost, pojmem město se rozumí především měšťtí obyvatelé a městské kulturní dědictví.

R. Fífková
Foto T. Jemelka

boom olomouckého výstavnictví, byla původní proboštská zahrada spolu se zahradou za dnešní budovou FF UP na Křížkovského 10 využívána pro expozice mezinárodních zahradnických výstav jako galerie pod širým nebem a také jako „letní učebna“ pro studenty UP. Kvůli výstavám bylo také do zahrad zavedeno osvětlení: v zahradě pod Rektorátem „vhodné“ posloužily jako stojany pod kovové kandelábrы právě zmiňované barokní piniové šišky na zídce schodiště (viz foto 2).

Ve druhé polovině 80. let byly zahrady za budovami na Křížkovského 8 a 10 zrekonstruovány podle návrhu brněnského architekta ing. J. Šubra. Obnovu tehdy realizovala olomoucká výstavní organizace Flora. Při této rekonstrukci byly v zahradách vysazeny buxusy tvarované do živých plůtek (zvláště v rektorátní zahradě ovšem koncepcí této výsadby uniká nejen odborníkovi, ale i laikovi), cestičky byly vysypány šterkem a byly vydlážděny terasy nad oběma schodišti. Při jižním průčelí rektorátu, které tvoří severní hranici zahrady, tehdy také vznikly záhonky ve tvaru kruhových úsečí, v nichž byly osazeny trejáže pro popínavé rostliny. Trejáže s rostlinami pak byly odstraněny na počátku 90. let při opravě fasády rektorátní budovy, aniž by byly po jejím skončení obnovy. „V 80. letech jsme jako zaměstnanci UP pomáhali při obnově zahrady a chodili jsme tam pak na povinné brigády,“ řekl Žurnálu UP Mgr. J. Vymětal, bývalý pracovník Archivu UP.

V místech dnešní budovy FF UP na Křížkovského 10 původně stával kostel sv. Petra a středověký klášter, který po přestavbě v letech 1787–1896 sloužil jako všeobecná nemocnice, až zde nakonec na počátku 20. století vyrostla novostavba vyšší dívčí školy – Elisabethina. Za tímto objektem se dnes na hradbách nachází nevelká zahrada, na jejíž východní straně nalezneme vynikající příklad drobné zahradní architektury období klasicismu. Jedná se o pozoruhodné pískovcové schodiště navazující na podélnou osu této malé zahrady, které je ukončeno balustrádou osazenou pěti zahradními vázami a které vede na

KULTURNÍ PAMÁTKY NA UP**Z galerie olomoucké univerzity (X)**

V inventáři podobizen příznivců staré olomoucké univerzity, jenž byl 10. června 1996 Vlastivědným muzeem v Olomouci předán spolu s dotyčnými podobiznami Univerzity Palackého, není jeden z portrétů identifikován. Rakouská generálská uniforma z doby napoleonských válek, řád Zlatého rouna i jiná vysoká vyznamenání, štíhlá postava a zejména protáhlý melancholický obličej však umožňují bez jakýchkoli pochybností rozpoznat na tomto portrétu římskoněmeckého císaře Františka II., jenž po zániku Svaté říše římské národa německého v roce 1804 přijal titul rakouského císaře jakožto František I. Pojednali jsme o tomto monarchovi a jeho olomouckém portrétu v 11. čísle Žurnálu UP z 8. 12. 2000 v přesvědčení, že podobizna označená v inventáři jako František I. zachycuje téhož panovníka, z jehož vůle byl roku 1827 vrácen olomouckému vysokému učení statut univerzity. Teprve při bližším prozkoumání dotyčné olejomalby se ukázalo, že na tomto plátně je vyobrazen římskoněmecký císař **František I. Štěpán Lotrinský**, jenž se na rozdíl od svého vnuka vyznačoval oblymi tvářemi, přívětivým pohledem velkých očí, výrazným nosem, labužnický vykrojenými ústy, dvojitou bradou a letorou bonvivána. Malíř olomouckého portrétu monarchu oděl do tradičního brnění (přestože František I. Štěpán zcela postrádal vojevůdcovské sklonky a předpoklady), přes ramena přehodil císaři červenou drapérii s bílou kožešinou na rubu, kolem krku mu uvázal krajkový nákrčník a do pravice vložil hůlku, jejíž spodní konec spočívá na červeném polštáři.

Podle dobových relací i vyobrazení býval mladičký František Štěpán, syn vévody Leopolda Lotrinského a princezny Alžběty Charlotty Orleánské, velice vzhledné princátka; když přišel ve svých patnácti letech (narodil se 8. prosince 1708 v Nancy) roku 1723 na vídeňský dvůr za účelem dalšího vzdělání, obdržel od císaře Karla VI., svého příbuzného, jako léno vévodství Těšínské ve Slezsku, dva vychovatele (Johanna hraběte von Cobenzl a Lotrinčana Karla barona Pfütschnera) a stal se císařovým oblíbeným společníkem, neboť byl stejně jako Karel VI. vášnivým lovcem. Navíc si Františka Štěpána tuze zamilovala o devět let mladší dědička habsburského trůnu (Karel VI. neměl mužské potomky), arcivévodkyně Marie Terezie. O intenzitě citu pozdější proslavené panovnice svědčí její

vyznání, že od věku pěti let byl v jejím „srdci a myslí jen tento jediný člověk“.

Císař Karel VI. nepokládal z dynastických a politických příčin Františka Štěpána za nevhodnějšího nápadníka pro svou nejstarší dceru, a tak v roce 1729 lotrinský princ z Vídně odcestoval, aby po smrti svého otce převzal vládu ve své domovině; v letech 1731–1732 podnikl „kavalírskou cestu“ po západní Evropě (v nizozemském městě Haagu se stal svobodným zednářem). Leč na naléhání Marie Terezie jmenoval císař Františka Štěpána uherským palatinem (místodržícím) se sídlem na bratislavském hradě, odkud do Vídně nebylo daleko. Za války o polské dědičství roku 1733 obsadila Francie Lotrinsko; Františku Štěpánovi měla být ztráta lotrinského vévodství kompenzována udělením toskánského velkovévodství (s Florencií jako sídelním městem), neboť zdejší doposud vládnoucí rod – Medici – vymřel. Když se přijetí této kompenzace stalo podmínkou smlouvy Františka Štěpána s Marií Terezií, František Štěpán výměnu Lotrinska za Toskánsko akceptoval a v roce 1736 vplul s milovanou „Rezi“ do manželského přístavu. Marie Terezie téměř každoročně „mívala Janečka ve sklípku“ (jak se tehdy říkalo v aristokratických kruzích) – do roku 1756, tedy během 20 let, přivedla na svět 16 dětí, mezi nimi v roce 1741 vytouzeného dědice, pozdějšího římskoněmeckého císaře Josefa II., v roce 1747 Josefova nástupce, římskoněmeckého císaře Leopolda II., a v roce 1755 Marii Antoinettu, francouzskou královnu skončivší roku 1793 na pařížském popravišti. Protože se Františkův mladší bratr Karel Lotrinský oženil roku 1744 s druhorozenou dcerou Karla VI. Marií Annou, byl plodný svazek rodu habsburského s rodem lotrinským zpečetěn dvojnásobně.

V Toskánském velkovévodství pobýval František Štěpán s Marií Terezií všehovšudy tři měsíce, přesto si získali sympatie Florentánů, kteří jim na dnešním Cavourově náměstí zřídili kamenný triumfální oblouk. Roku 1740 zemřel císař Karel VI.; podle tzv. pragmatické sankce převzala vládu v tzv. dědičných habsburských zemích Marie Terezie, jež neprodleně jmenovala svého chotě spoluvládce. O své dědičství však musela Marie Terezie urputně bojovat ve třech slezských válkách – již v roce 1740 anektoval pruský král Fridrich II. Slezsko, do té doby součást České koruny. Když byl v roce 1741 zvolen římskoněmeckým císařem bavorský kurfiřt Karel Albrecht jakožto Karel VII., zastával toskánský velkovévoda František Štěpán na vídeňském dvoře pouze úřad dvorního válečného rady – ale podle všech svědectví mu role „manžela slavné ženy“ docela vyhovovala. Císařské koruny dosáhl František Štěpán po smrti Karla VII. roku 1745; Marie Terezie sice manželka do Frankfurtu nad Mohanem doprovodila, sama se však korunovat na císařovnu nenechala. Dobromyslný a osvěcený císař se nedával spoutávat španělskou dvorní etiketou a nezřídka přiváděl svou autoritativní manželku k oprávněným výbuchům žárlivosti. Velice se zajímal o přírodní vědy a technické vynálezy, zaniceně sbíral minerály, klenotů, gobelíny a mince, nechal zřídit v Schönbrunnu skvostný park, botanicou zahradou, zvěřinec aj., ale především byl vynikajícím ekonomem – v Holíci a v Šaštině vybudoval vzorové velkostatky, podnikal v keramickém a bavlnářském průmyslu apod. s takovými výnosy, že byl s to sanovat státní finance zruinované sedmiletou válkou, a přesto mu ještě zůstalo téměř osmnáct milionů zlatých. Jeho smrt 18. srpna 1765 přišla náhle;

Marie Terezie svého chotě hluboce želela a do svého skonu roku 1780 neoblékla nic jiného nežli černý vdovský šat.

Olomouc navštívil František I. Štěpán Lotrinský celkem třikrát. Poprvé se tak stalo ještě před jeho císařskou korunovací, a to ve dnech 17. až 24. ledna 1745, kdy se tu tajně setkal se saským kurfiřtem a polským králem Augustem III. (1733–1763; tento panovník byl manželem dcery římskoněmeckého císaře Josefa I. Marie Josefy, tj. sestřence Marie Terezie), aby s ním projednal spojenectví proti pruskému králi Fridrichovi II. Návštěva císaře Františka I. Štěpána a jeho choti, české a uherské královny Marie Terezie, „hlavního města a hraniční pevnosti“ Olomouce, poutního chrámu na Svatém Kopečku a premonstrátského konventu na Hradisku u Olomouce se uskutečnila od 17. do 20. června v rámci „Lustreise“ – zábavné cesty na Moravu. Hradiský opat Pavel Ferdinand Václavík tehdy nechal Veličenstvům předvést alumní (stipendisty kláštera), úředníky hradiského panství a jejich manželkami hanácké lidové tance a zpěvoheru v hanáckém dialektu – nejspíše to byla Pargamotéka (tj. Pragmatická sankce), složená velehradským cisterciákem Alanem – Ignácem Plumlovským.

Podruhé a naposledy uvítala Olomouc Františka I. Štěpána a Marii Terezií ve dnech 7. až 10. září 1754, a to u příležitosti dokončení olomoucké tereziánské pevnosti a vysvěcení čestného a morového sloupu Nejsvětější Trojice na Horním náměstí; císařští manželé tehdy cestovali z Vídně do Prahy a odtud na císařův statek Poděbrady, kde byl uspořádán velký hon, během něhož František I. Štěpán skótil na 150 kusů různé lovné zvěře. Další putování dvora přes Pardubice a Moravskou Třebovou do Olomouce trvalo dva dny, poněvadž nepřetržitě přišlo a cesty byly rozbaňené. Dosaďadní olomoucká Střední ulice (dnes Pavelkova) byla na paměť této císařské vizity nazvána ulicí Terezkou, shodné jméno obdržela i hlavní brána pevnosti, okrášlená reliéfním portrétem panovnice (dochovaná do dnešní doby jako unikátní památka barokního fortifikačního umění).

Z Olomouce do Vídně se císařští manželé vraceli přes Holíč. Panství a zámek v Holíci, kdysi majetek slavného vojevůdce Evžena Savojského, náležely tehdy manželovi Evženovy vnučky Viktorii von Savoyen-Carignan, o mnoho mladšímu princovi Josefu von Sachsen-Hildburghausen. Princ uspořádal pro císařskou návštěvu čtyřdenní slavnosti s koncerty a divadlem. Marii Terezií se v Holíci tak zalíbilo, že následujícího roku panství od prince za 400 000 zlatých koupila a darovala svému chotě.

Doc. J. Fiala

Historické zkušenosti učí, že kterékoli vědní disciplíně se dobře vede, jestliže má své proslulé odborníky, proslulé nikoli tím, že mají velký nápis na dveřích, ale proslulé tím, že něco znamenají v dějinách, a že když přijdou, tak skutečně Něco Přijde a jaksí se rozsvítí žárovky. Historické zkušenosti však také učí, že vědní disciplíně se vede dobře, jestliže vychovává studenty, kteří když přijdou, tak Něco Přijde a rozsvítí se žárovky, i když třeba jen čtyřicetivattové. Zatím.

Pokud však v kterémkoli oboru pěstujeme bytosti sklíčené, které nic nerozsvěcují, nýbrž jsou v podstatě rády, že na ně není vidět, pak není dobře v oboru.

M. Holub, 1990

ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČÍ

Stipendistou v Gulbenkianově nadaci

Měl jsem to štěstí, že jsem v posledním desetiletí strávil přinejmenším pět let v zemích, které byly předmětem mého zájmu. Školní rok 1999–2000 jsem pak prožil v Portugalsku, když jsem získal (v celosvětové soutěži) stipendium (jak dnes říkáme, napodobující anglosaskou řeč, grant) v oboru dějin umění, které uděluje každoročně Gulbenkianova nadace (ale i v jiných oborech). Jedinou podmínkou je znalost portugalštiny a předložení návrhu, který by prošel výběrovým řízením. To se mi nakonec podařilo zdánlivě neatraktivním a okrajovým titulem: *Česko-portugalské výtvarné styky a vztahy*. Jak jsem se až na místě dozvěděl, zapadl však do koncepce, kterou Portugalci sledují ve své integraci do Evropské unie a v souvislosti s obnovou lusofofní kultury (portugalsky mluvících zemí) ve světovém měřítku.

Nejprve však pár slov ke Gulbenkianově nadaci. Založil ji Armén Calouste Gulbenkian, kterému se ve světě říká „Pan pět procent“, protože díky své diplomatické schopnosti dosáhl postavení vyjednavatele a zprostředkovatele mezi naftovými producenty a obdoby, který, jak můžeme pozorovat dodnes, není stále ještě ideální. Za to se mu dostalo odměny, která činila pět procent světové produkce ropy. I v první polovině dvacátého století to nebylo zrovna málo.

Pan Gulbenkian, který unikl tureckému holocaustu připravenému na Armény počátkem století, se postupně propracoval v osobu mimořádně bohatou a významnou. Své přebytky investoval do jedné vášně: do umění. Sestavil sbírku výhradně z prvotřídních uměleckých děl a pak je zpřístupnil v Paříži, v Londýně a ve Washingtonu. Američané ho dokonce vyzvali, aby svou sbírku nechal u nich, ale když poznal přednosti Portugalska, kam se uchýlil během druhé světové války, když měl jako perský občan v Londýně potíže a navíc se cítil ohrožen německými raketovými útoky, oblíbil si tuto zemi tak, že při redigování své závěti v padesátých letech se v poslední instanci rozhodl pro Lisabon. Sem nechal dopravit všechna nasbíraná díla a založil nadaci s muzeem. Zsvěcené hospodářské kruhy tvrdí, že jeho nadace je mocnější než podobné nadace americké. Faktem je, že podporuje snahy nejen umělecké, ale vědecké a humanitární.

Portugalci vybudovali po jeho smrti důstojné muzeum; rázem tak stoupla přitažlivost Lisabonu pro evropské milovníky kultury. Současně vznikla i knihovna zaměřená na umění, jež slouží nejširšímu publiku naprosto zdarma. Knihy lze objednat z počítačů – stačí vyhledat autora, titul, nebo jen předmět zájmu a po upřesnění přenést kód ze své čtenářské karty – a pak okamžitě vyjede objednávka přímo v depozitáři s kontrolní kopií pro objednavatele; za několik minut dorazí objednaná kniha výtahem do čtenářské haly, vybavené samozřejmě základními časopisy z celého světa a příručkami všeho druhu.

A co bylo konkrétně předmětem studia? Např. zjišťování osudů českomoravské rodiny portugalského původu Silva Tarouca (čti Silva Taroka – často je u nás i velmi vzdělaní lidé či odborníci považují za Italy nebo Francouze), podporovatele a mecenáše Josefa Mánesa. Málková ví, že jeden z posledních členů rodu narozený v Čechách pod Kosířem, jezuitský badatel, historik a profesor na Lateránské universitě v Římě dr. Carlos Silva Tarouca se nakonec uchýlil do Portugalska, kde se rychle přizpůsobil jazykové a až do smrti tam vydával jedno historické dílo za druhým. Jiný příklad: kult sv. Jana Nepomuckého v Lisabonu předběhí jiné země. Už r. 1707, tedy plných 22 let před jeho svatořečením, vyšla v Lisabonu knižka jemu věnovaná a pak řada uměleckých děl. Nezanedbatelný je i kult Pražského Jezulátka, např. v Braze vyšlo nedávno už patnácté vydání historie jeho kultu.

Překvapením bylo pro mne, s jakou pozorností Portugalci v minulosti sledovali události v Čechách a na Moravě. Barokní portugalština měla dokonce vlastní výraz pro Olomouc – Olmizo, vytvořený zřejmě z německého tvaru Olmütz. Olmoucký rodák Valentin Stanzel, S. J., působil na několika portugalských universitách (a také v Brazílii) a hrdě se podepisoval *juliomontano*, tedy Olmoučan. V oboru umění najde-

me v Portugalsku zajímavé postavy z Čech jako např. všeumělece – fotografa (daguerotypistu), litografa, keramika a zahradního architekta Václava (Wenceslao) Cifku, hlavního uměleckého poradce portugalského krále Ferdinanda (Koburského). Ve srovnání např. s velmocenskými styky rusko-portugalskými, počínajícími až v 18. století, které byly právě před rokem poprvé předloženy veřejnosti formou výstavy v hlavním historickém archivu Torre do Tombo, začaly naše kontakty daleko dříve, už v 15. století. A z českých emigrantů – současnůků je pojmem pro všechny divadelní autor, spisovatel a básník Jiří František Listopad, komentátor kulturního čtrnáctideníku *Jornal de Artes e Letras*. V portugalských sbírkách najdeme díla A. Muchy, J. Koláře, Toyen, a kompletní sérii ex-libris. Zájem je i o sklářství a další české umělecké produkty.

A pokud jde o Portugalce: zatím jsem nepoznal zdvořilejší vychované lidi, i když zůstávají tak trochu nedostupní. O všechno poprosí, za všechno děkují. Podmanivý půvab Lisabonu i dalších portugalských měst tomu vytváří vhodnou kulisu. A z hlediska světového? Stojí za nimi skoro dvě stě milionů obyvatel portugalsky mluvících zemí. Období, které jsem tam trávil, bylo mimořádné na významné události: předání Macaa po čtyřech staletích Číně, emotivní boj bývalé

kolonie Timoru o samostatnost (Timor je křesťanská země, kterou muslimský indonéský stát nejen nepřávně anektoval – ani OSN, která tehdy jinak vycházela vstříc dekolonizaci, anexi nikdy neužala). V posledních letech indonéské milice (vycvičené mj. v USA) a muslimské bojůvky prováděly systematickou genocidu Timořanů. Po čtvrt století se Timor vrátil do lusofofní oblasti a vůdce Xanana Gusmao byl přijat v Lisabonu jako žádný jiný politik ve 20. století. Současně se letos oslavovalo 500. výročí objevení Brazílie, takže Lisabon byl plný brazilské kultury.

Významnou roli hrálo Portugalsko i v Evropě, protože na něj připadlo předsednictvo Evropského společenství. Ohromný rozvoj této země, byť stále s některými slabšími parametry, by mohl být pro nás dokonce jistým modelem (imitace amerického životního stylu v jeho horších stránkách nemá žádný racionální základ, jen kšeftářský, a srovnávání s významnými zeměmi Evropy je z naší strany nemístným velikášstvím). Co takhle poučit se u zemí, které se nám rovnají přibližně rozlohou i počtem obyvatel? Tedy právě v Portugalska. Roční přírůstek DPH je sice ve srovnání s takovým Španělskem malý – 3,57, ale proti našemu minusu...

P. Štěpánek, Ph.D., FF UP

UNIVERZITA A MĚSTO

Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci

Svým budováním v letech 1716–1754 patří k posledním příkladům skutečné vlny barokních morových, mariánských a čestných sloupů a svou výtvarnou koncepcí se výrazně odlišuje od všech podobných monumentů, charakteristických pro interiéry především středoevropských měst. V závěru 17. a v první polovině 18. století dochází k největšímu rozkvětu budování těchto sloupů ve střední Evropě, zvláště v prostředí někdejší habsburské monarchie. Zatímco mariánské sloupy byly vztyčovány ve většině případů jako dikvízdání za ukončení poměrně častých morových epidemií (v Olomouci je charakteristickým morovým sloupem tzv. Mariánský sloup na Dolním náměstí, budovaný v letech 1716–1723), trojiční sloupy byly budovány spíše jako čestné (Ehrensäule) s výraznou triumfální a memoriální symbolikou. V prostředí českých a moravských, ale i rakouských, slovenských a maďarských měst jsou náměstí bez mariánského nebo trojičního sloupu, většinou centrálně umístěného, spíše výjimkou.

Současné zapsání olomouckého sloupu do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO je podmíněno příkladem domácího vlastnictví, které bez ohledu na jazykové bariéry ve smíšeném česko-německém prostředí spojilo síly k vybudování monumentálního památníku. Nosnou ideou finančně nesmírně náročnou realizace byl výrazný vztah k městu, tradiční měšťanské sebevědomí a preference hlavních hodnot barokního člověka se silným akcentem na náboženskou povědomí. V tomto smyslu je Trojiční sloup příkladem a vyvrcholením nejen uměleckého, ale především náboženského a občanského cítění, vrcholným příkladem, který byl v řadě zjednodušených variant tradičně opakován na mnoha místech střední Evropy. Podobně se v tomto smyslu stal dokladem kulturní a náboženské tradice, jejíž kontinuita tvořila základy domácí česko-německé kultury a která v současné době tvoří i základ soudobé kultury českého prostředí.

Podle informací uvedených v bulletinu olomouckého Muzea umění bylo v nedávné době restaurování kovových součástí Nejsvětější trojice – sousoší Nanebevzetí Panny Marie a vrcholové skupiny Nejsvětější Trojice s archandělem Michaellem dokončeno. Ještě než budou obě díla vrácena zpět na sloup, budou představena veřejnosti, a to v prostorách Muzea umění v období od 1. 3. do 1. 4. 2001 v expozici *Čestný sloup Nejsvětější Trojice – průběh restaurování 1999–2001*.

-red-, foto: reprint MU

V těchto dnech probíhají rozsáhlé restaurátorské práce čestného sloupu Nejsvětější Trojice na Horním náměstí v Olomouci. Toto sousoší bylo zapsáno do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. S otázkou, jaká je historie a umělecká hodnota této památky, jsme se obrátili na **prof. M. Tognera** z Katedry dějin umění FF UP:

Trojiční sloup v Olomouci patří k unikátním dílům, v nichž je spojen triumfální motiv oslavy církve a výry s faktem uměleckého díla, slučujícího architektonicko-urbanistické řešení s náročnou sochařskou výzdobou. Především v projekčním řešení je neoriginálnější projevem svého tvůrce, domácího umělce Václava Rendra (1669–1733), jehož obdivuhodná iniciativa, doplněná velkorysou finanční dotací, stála u zrodu monumentu. Spolu s řadou dalších moravských umělců vytvořil dílo, které je zcela unikátní jak svým mimořádným rozměrem, tak náročností a rozsahem sochařské výzdoby. Na její realizaci se podílel především Ondřej Zahner (1709–1752, převážná většina volných soch světců a reliéfů), Filip Sattler (1695–1738, reliéfy spodní části a výzdoba kaple) a Šimon Forstner (1714–1773, zlatnické a kovotepecké práce).

Diskuse, názory, ohlasy

Lost Generation na prahu 21. století

Zpola dušen
zpola zhaven
z třetí půli
v loukotích
Zpola těla
duše ven
Ave?
Hell
...
(Milan Ohnisko)

Stojíme na prahu 21. století, co víc, vlastně jsme do něj vstoupili a s nadějí očekáváme, co nám nastávajících tisíc let přinese. V době doslova prosycené „lidským pachem a syrovostí“, v době, ve které „nic není absolutní“ a „vše je relativní“, v době, ve které to, co platí dnes nemusí platit zítra a už vůbec ne pozítří, bychom neměli zapomínat na ty, kteří již dnes krácejí v našich stopách, na ty, na kterých se nejvíce odrazí to, co se v dnešní době snažíme vytvářet. Jedná se o naši nejmladší generaci – naše děti.

S rozvojem „pokroku“ v naší společnosti, devastované předchozími léty totality, se vynořuje z pozadí zásadní otázka: Co s námi bude? Co bude s našimi dětmi? Otázku je snadné položit, o to horší je na ni odpovědět. Možná by stálo za to otázku doplnit: Jaké vlastně jsou naše děti a co s nimi v budoucnu bude? Na otázku je možné hledat odpovědi v knihách, které, jak se říká, znají odpověď na vše.

„Všestranné formování člověka vychází z potřeby jeho harmonického rozvoje jak po stránce duševní – rovnocenné afektivní (citové a smyslové), kognitivní (rozumové) i volní, tak fyzické.“

Děti jsou takové, jaké je vychováváme, jak v nich necháme rozvíjet (a sami rozvíjíme) jednotlivé části jejich osobnosti. To však není nikterak jednoduché a stojí to značné úsilí jak ze strany rodičů, vychovatelů či učitelů, tak ze strany dětí. Kognitivní složka dítěte je rozvíjena celkem dokonale, dalo by se říci až nadměrně, ze všech stran k němu doléhá velké množství informací, údajů a dat... chybí tu však jistá, dospělému člověku vlastní schopnost, která v dnešní masmediální kultuře hraje podstatnou roli – schopnost filtrovat informace, schopnost oddělovat podstatné od nepodstatného, pravdivé od fiktivního, dovednost nacházet a nalézat realitu, uchopit ji a zpracovat.

Ze všech stran je dítě formováno nejrůznějšími osobnostními modely, které mu zákonitě musí deformovat jeho vlastní pohled na svět. Jako by mu média předkládala jistou zkušenosť, které dítě dosud nedosáhlo, ale kterou přebírá za svou. Je přece „normální“ a obvyklé, když v jedenácti letech mladá dívka prožije své první sexuální zážitky, když desetiletí začci veselé experimentují s marihuanou a magickými houbami lysohlávkami, když krást je přirozené, to vše je přece normální – „bylo to v televizi“.

Tato situace je dána především absencí již zmíněného filtru – ten by právě u dětí měli vytvářet rodiče, měli by dítě vést a naznačovat cesty s jejich přirozenými následky. Jenže v dnešní hektické době nedokáží ani samotní rodiče plnit svou základní funkci, tj. vychovávat své děti, dokonale. Mnoho rodičů na dítě nemá čas (dítě se vychovává samo, nebo prostřednictvím svého okolí), rodiče jsou natolik vytížení a unaveni svou prací, že své problémy přenášejí do rodiny, což k rozvoji osobnosti dítěte rozhodně nepřispívá. Rodiče se dítěti nejvíce věnují v prvních letech jeho života, v období puberty však nechávají výchovu na něm samém.

V období puberty tak mladý člověk poznává svobodu. lépe by bylo spíše užít slova volnost (kdybychom chtěli použít extrémního označení, řekli bychom anarchii). Svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého, svoboda potřebuje řád, svoboda potřebuje mít hranice – to vše si však dítě neuvědomuje a neví – protože ho to nikdo neučí. Mladý vyvíjející se člověk potřebuje cítit svobodu, potřebuje zažívat pocity úspěchu a seberealizace, stejně jako pocity volnosti, chce dělat, co sám uzná za vhodné, chce rozhodovat o svém chování. Rodiče postupně ztrácejí roli vychovatele, tuto roli začíná přebírat někdo jiný, většinou se jedná o vrstevníky dítěte. Jejich vlivy pak mohou být jak pozitivní (socia-

lizace jedince, pocit solidarity, rozvoj citové složky osobnosti jedince), tak negativní (asociální chování, kriminalita, drogové závislosti, ...). Jakmile si dítě (prostřednictvím svých vrstevníků) interiorizuje chybné hodnoty (např. lhát a krást je „normální“, schopnost rozlišovat zlo od dobra, atd.), je na rodičích, aby včas rozpoznali, že „něco není v pořádku“. A mnoho věcí v pořádku není! Stačí sledovat vzrůst kriminality mládeže či vzrůst drogových závislostí u mladých lidí.

Titulek tohoto článku hovoří o „lost generation“, čili o „ztracené generaci“, kterou se naši mladí lidé stávají, generaci, která ztrácí (v záplavě nepřehledného množství informací a vjemů, podnětů a afektů) přehled, generaci, která rezignuje na svět kolem sebe. Mladí lidé sice touží „změnit svět“ kolem sebe, chybí jim však chuť „něco pro to udělat“. Nejednoduššími cestami „přežít“ je „hledání uniků ve z reality“, snaha osvobodit se z „matrixu“, vytvořeného lidskou společností. Prostředky se pak stávají alkohol či jiné drogy. Mladí (stejně jako dospělí) ve světě, ve kterém „dobro už dávno nevítež nad zlem“, ve kterém „nevyhrají rozumní a spravedliví, ale ti, co mají moc a peníze“, ztrácejí iluze a chuť něco dokázat či měnit. Od mladí jim přece bylo vštěpováno, jak ve světě plném zloby a nenávisti, chaosu a utrpení, ve světě, který jsme si sami vytvořili a dále vytváříme, přežít.

Na závěr několik otázek, které bychom si měli všichni položit:

1. Najde se někdo, kdo naši mládež ukáže cesty, kterými by se mohla ubírat?
2. Co je třeba pro to udělat?
3. Je naše mládež odrazem naší výchovy – nás samých?
4. Nemáte tak trochu strach o osud našich dětí?

Mgr. K. Kopecký,
PřF UP Olomouc

Skličující je stav světa

Tak vyznívá příspěvek RNDr. Pavla Nováčka (viz ŽUP 13/10) – známého vyznavče a propagátora teorie trvale udržitelného způsobu života. Čtenáře napadá otázka, k čemu vlastně jsou všechny vědy, umění a náboženství, je-li svět v krizi, před kterou odborníci důrazně a veřejně varují od založení Římského klubu v 70. letech? Předložili bezpečná data a důkazy ze sféry ekologické, hospodářské a sociální o tom, jak rychle krize postupuje a směřuje dnes již patrně neodvratně ke kolapsům s globálními důsledky na biosféru a na lidi samy.

Světová lidská populace je nemocná a diagnóza choroby byla učiněna včas a kvalitně. Příčiny nemoci jsou známe, léčba by mohla být kauzální. Proč nebyla zahájena včas? Odpověděli na to představitelé vlád, ekonomických, finančních a politických kruhů svým jednáním a rozhodováním. Nedohodli se v Řiu, v Káhře a teď ani v Haagu na konkrétních krocích k účinné ochraně biosféry a lidských populací. Důvodem je představa omezené prospěšnosti (pro stát, národ, voliče) a trvalá snaha po maximalizaci zisků stupňováním ekonomického růstu stuj co stuj. Oba prvky jsou hluboce zakotveny v mysli člověka, snad jako výsledek naprogramování přírodním výběrem. Ovšem lidé v rozvojových zemích chudoby a hladu chtějí lepší život, hospodářský progres, zisky, bohatství a blahobyt. Žel právě v těchto zemích je stále největší populační nárůst.

V době Darwinově (19. stol.) planeta Země živila pouhou 1,5 miliardy lidí. Za mých studentských let jich tu byly 3 miliardy a v současnosti je jich už přes 6 miliard. Lidské právo na svobodné plození dětí narazilo s rostoucím počtem obyvatel na limity nejrůznějšího druhu, především na neschopnost člověka zvládnout krizovou situaci a nastolit planetární rovnováhu kontrolovanou jim samým.

M. Hejtmánek

Poznámka k „evidenci pracovní doby“

S nezměrným překvapením jsem se dozvěděl, že na UP má být zahájena (v souvislosti s novým zákoníkem práce) staronová evidence, spojená s kontrolou pracovní doby, která se má týkat i učitelů. Tendence k zavedení této kontroly existovaly v celé historii UP a vždy byly spojeny s hlubokou závistí netolerantní části administrativy (jež pevnou pracovní dobu mít musela), dále těch učitelů a vědeckých pracovníků fakult, jejichž převážná část výzkumu byla založena na práci v laboratořích na fakultě, respektive u těch, kteří souběžně s učitelstvím (a někdy i s vědeckým) povoláním, měli např. navíc lékařskou praxi, jež vyžadovala pevnou pracovní dobu. Tato závist (u některých osvětenějších jednotlivců, kteří přesto chtěli pevnou pracovní dobu vyžadovat, nešlo o závist, ale pouze o naprosté nepochopení rozdílů mezi systémem práce jednotlivých vědeckých oborů) vyvolávala vždy snahu dostat do podobné situace i ty učitele a vědecké pracovníky, jejichž vědecká činnost vyžadovala pravý opak. Byli i fakulty, na nichž byl (a někdy ještě je) tento požadavek uplatňován a jejich učitelé se musejí na pracovišti alespoň ukázat, i když tam ten den absolutně nic nedělají.

Tendence prosadit kontrolovanou pracovní dobu zvitžila v období hluboké normalizace v polovině sedmdesátých let. Tehdy se k vedoucím činitelům dvou fakult, kteří tuto evidovanou pracovní dobu vyžadovali, připojil i vlivný kvestor UP (přišel z Přírodovědecké fakulty, kde již předtím tyto metody zavedl) a politické řešení bylo jednoznačné: byla zavedena pracovní doba od 7.00 hod., všichni museli zapisovat do sešitů jak příchod do zaměstnání, tak i případné odchody mimo pracoviště, samozřejmě s patřičným zdůvodněním. Kontrolovalo to speciální oddělení tehdy všemocného rektorátu, jehož vedoucí navštěvoval po sedmé hodině jednotlivá pracoviště a zjišťoval kdo je na pracovišti a kdo ne.

Pro nás historiky je vědecká práce spojena nejdříve s hledáním pramenů, nalézajících se nejčastěji v archívech a knihovnách. Další část práce spočívá v kritickém rozboru těchto získaných zdrojů, pak v jejich interpretaci a teprve potom v jejich výtěžení v studii či článku. Je pochopitelné, že to vyžaduje naprostý klid, který lze získat jen mimo rušné pracoviště. Ujistuji svou ctí, že kdybych dodržoval po dobu svého působení na fakultě striktně pracovní dobu, nenapsal bych ani desetinu ze svých necelých 500 publikací, vědeckých a populárně vědeckých statí, studií a článků. Při dodržování pracovní doby bych navíc nemohl psát „v přesčasech“ po večerech a nocích, vikárech a svátcích. Podobný systém, jako u historiků, je pochopitelně nutný i v četných jiných oborech a nejen na Filozofické fakultě.

„Povinná pracovní doba“ přinášela ovšem také zábavné momenty. Při odchodech z pracoviště jsme používali různých zkratk: ONV („odcházím někde ven“), ODPM (oficiálně Okresní dům pionýrů u mládeže – ve skutečnosti: „Odcházím do p..... miláčku!“). Za nejkrutiější považuji (jinak pravdivě) zápis: SS při SA (stranická skupina při Socialistické akademii). Osobně jsem zažil krásný případ s kontrolorem rektorátu, který mně jednou, po mém příchodu na fakultu asi v půl osmé ráno, na nádvoří sdělil, že byl na naší katedře a pro mě (vzhledem přý k tomu, že ho můj otec dobře učil na střední škole) nechal volně místo před tlustou čarou, kterou oddělil zápisy v sešitu (dodnes nevím, jak zjistil, že přijdu tak brzy po něm). Ti, kteří byli nad čarou, přišli včas, pod čarou byly „černé ovce“, které včas nepřišly. Jednou proběhla drastická kontrola přímo na vrátnici. Mezi sedmou hodinou a půl devátou ráno bylo zjištěno několik desítek „černých ovcí“, které nepřišly včas. Mne se to netýkalo, neboť jsem přišel až po deváté a to již kontrola dávno neprobíhala. Příchod jsem

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Na cestu tisíciletím...

Večirek

„Rychle! Nasaďte jí někdo tu kadibudku, začínáme!“ Patnáct prapodivných postavček sli-sovaných v té nejméně zákurtince baru Garch na Litovelské ulici v Olomouci se začne střel-bitě přesouvat a ze svého středu vyplívne na jeviště sedm odvážlivců. Ve světle reflektorů si to nonšalantně vykračují na předem nazkoušené pozice. První scéna právě začala.

V úterý 12. prosince toho dnes již minulého roku proběhla ve zmiňovaném baru Garch pro mnohé z nás, studentů třetího ročníku českého jazyka na PdF UP, vpravdě památeční akce. Pod heslem „Čestnářská besídka“ se skrývala promenáda jindy více či méně seriózně vyhlížejících budoucích pedagogů v rolích – diplomatically řečeno – nestandardních. Na improvizovaném jevišti bylo odehráno pět představení: Lakomá Barka, Červená Karkulka, Konference pohádkových postav, Boudo, budko, O hloupém Jarynovi. Tyto jednotlivé skeče lemovaly hudební vstupy skvěle parodující členy katedry. Diváctvo naskládané na židličkách, po stolech i po zemi vesele burácelo, bar se otrásl salvami smíchu. Ale jak to všechno začalo?

Pro celý zimní semestr jsme ve skrytu duše doufali, že nás tento vstup na ona pověstná divadelní prkna zdárně mine. Nebylo tomu tak. Když se jedna z organizátorek celé akce (pí Blanka Rozehnalová) asi čtrnáct dní před oním dnem „D“ jen tak jakoby nic pozeptala, jak se už asi daleko, došlo nám to. Budeme muset hrát. Z naší poměrně ležerně působící skupiny se v této šibeniční době náhle stalo pestrobarevné klubko dramaturgů, pomocných scénáristů, kulisáků, fachmanů a jednoho režiséra. Při vytváření pop-artových kreačích na papírových kulisách jsme se s v-dovdkami v ruce senzitivně vcičovali do psycholo-gických tajů postav scénáře, při opakování

zapsal samozřejmě v 6.58 (6.57 již napsal někdo přede mnou).

Bylo naší povinností pracovní dobu nějak naplnit. Plnění výukových povinností, přednášek, seminářů, cvičení (a mívají jsem jich někdy dokonce až 18–20 hodin a často se vzhledem k problémům s rozvrhem do pracovní doby už vůbec nevešly), konzultací, zasedání katedry, různých pracovních porad, nesčetných schůzí apod., bylo (a je) naprostou samozřej-mostí. Vše včetně úředních banalit šlo zvládnout, vědecky pracovat však bylo nemožné. Nikdy jsem se na katedře tak často nescházeli jako v té době, bavili se o všem možném (vědomi si při tom tvrdého příkazu rektora UP č. 4/1970 o absolutním zákazu požívání alkoholických nápojů na univerzitě mimo osmístupňového piva – to jsem nikdy neviděl). Pracovní doba strávená nuceně na pracovišti byla vlastně dobou odpočinku od práce skutečné.

Mně samému již o pracovní dobu nejde. Pokud jí na mě bude někdo vyžadovat, ať si za mne plní granty sám, já bych na to neměl čas. Jde mi však o mladé (a schopné) kolegy, jimž by tento nesmysl nejen ztížil cestu k rozvoji, ale mohl by je vést i k úvaze opustit své (nijak finančně atraktivní) místo.

Nevím (a ani raději nechci vědět), který génus toto rozhodnutí udělal, ale říkali mně, že paní rektorka příkaz k zavedení této evidence pracovní doby podepsala. Já jsem řekl, že je to asi totéž, jako jsem já podepsal, že budu dodržovat zákoník práce, aniž jsem tušil, co může přinést. Věřím, že zdravý rozum zvítězí nad (zcela neoprávněnou) závisťou a neuvážeností.

Prof. M. Trapl,
Katedra historie FF UP

replik jsme vzpomínali, kdeže skončila ta po-divná halenka po babičce, která by se teď tak skvěle hodila pro prince. Onen stále však ještě romantický duch příprav a očekávání se s ubíhajícím časem zcela neromanticky měnil ve zbesilý výraz v očích provázený jakousi zvláštní nervozitou, kterou jsme pociťovali snad všichni. Právě tohle slůvko VŠICHNI je zde až nebyvale důležité. Nikdy bych totiž předtím netušila, že to bude právě tohle zpočátku námi hodně nechtěné mimino, které nás poprvé po více než dvou letech všechny do jednoho dokáže přinutit ke společnému „plození“.

Jako by tomuto idylicky sladkému obrázku vzájemně harmonické spolupráce chyběly jen ptáčci cvrlikající v lehkém soumraku. Nikoliv. Kulisu našemu zčerstva objevenému pocitu sounáležitosti ve finále obstaraly poněkud dekadentní a snad pro někoho i lehce dramatické prostory baru Garch. Ty však pro hereckou produkci nějakých těch padesáti múzou polibných ochotníků nikterak vhodné nejsou. Počáteční boj o životně nezbytné krychlové decimetry čerstvého vzduchu přešel v ospale apatické lapání nějakých těch zbylých molekul.

Někdo by naše zmatené přelézání lidí a kulisu natlačených všude kolem možná nazval rozto-milým tvůrčím mumrajem, my ne. Připočítá-me-li ještě ceny na nápojovém (neřkuli na jídelním) lístku a vzdálenost ke kolejí, jedno-duchým součtem nám vyjde jasný výsledek: špatně zvolené místo konání.

Na závěr ale stejně nezbyvá než lehce nostalgicky dodat, že to byla akce opravdu vyvedená a pro nás pro všechny asi jen těžko zapomenutelná.

T. Planá,
studentka PdF a FF UP

... A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

31. LEDEN

Dům armády, Olomouc: 3XO (Olomoucké Otolaryngologické Odpoledne). Pořádá Otolaryngologická klinika LF UP.

1. ÚNOR

PřF UP: Moravskoslezské paleozoikum 2001. Seminář. Pořádá Katedra geologie PřF UP, Český geologický ústav Praha, pracoviště Brno.

1. – 2. ÚNOR

Katedra analytické chemie PřF UP: 4. ročník soutěže o nejlepší studentskou vědeckou práci v oboru analytické chemie. Pořádá Česká společnost chemická, Katedra analytické chemie PřF UP.

5. ÚNOR

Aula PdF UP: Řízení kvality ve vzdělání. Konference. Pořádá Katedra pedagogiky PdF UP.

8. ÚNOR:

Teoretické ústavy LF UP, Malá posluchárna, 9.00 hod.: Meze regionální seminář patologů s mezinárodní účastí. Pořádá Ústav patologie LF UP.

Katedra anorganické a fyzikální chemie PřF UP pořádá prezentaci přístroje TG/DTA 6200 firmy Seiko s praktickými ukázkami měření a vyhodnocení výsledků. Dále pak měření na přístroji DSC firmy Seiko. Prezentace se uskuteční **26. 1. 2001 v 10.00 hod.** v posluchárně katedry anorganické a fyzikální chemie, Křížkovského 10, Olomouc.

365 myšlenek pro 365 dní

Ze stejnojmenného kalendáře pro rok 2001 autorů F. Mezihoráka, A. Nelešovské a H. Ševčíkové:

Leden 2001

Po 15
Franz Grillparzer (* 1791): Rozum je chápání rozšířené o fantazii.

Út 16
Vladimír Škutina (* 1931): Teoretikové humoru říkají, že i nesmysl musí být logický ve své nesmyslnosti.

St 17
Pedro Calderón de la Barca (* 1600):
Co je život?

Přelud jen,
bajka, stín a hříčka pěn,
málo váží vrchol štěstí,
neb snem celý život jesti.

Čt 18
Rudyard Kipling († 1936): Žádná radost se nevyrovnná radosti ze setkání se starým přítelem, snad pouze ta z nově uzavřeného přátelství.

Pá 19
František Herites († 1929): Nadměrná láska se už dále nezvětšuje, ale naopak, pozvolna jí ubývá..

So 20
Jean J. Barthélemy (* 1716): Absurdní člověk je ten člověk, který se nemění.

Ne 21
Spravedlnost tvou jsem ve svém srdci neskrýl,
hovořil jsem o tvé pravdě a tvé spáse. (Žalm 40, 11)

Po 22
Antoine V. Arnault (* 1766): Pero nadělalo stokrát více zla než meč.

Út 23
Thomas L. Peacock († 1866): Zvyk je pilíř, kolem kterého se obtáčejí názory, a zájem je pouto, které je přidružuje.

St 24
Ernst T. A. Hoffmann (* 1776): Je-li zajištěn zločinec, nějaký spáchaný zločin se už najde.

Čt 25
Arne Garborg († 1851): Láska je rovnováha našich představ o tom druhém. Je třeba, aby byla vyvážená drobnými přednostmi a nedostatky, nikoliv velkými klady a zápori.

Pá 26
Otto F. Babler (* 1901): Měřitko pro cizí myšlenky má jen ten, kdo má také své vlastní.

So 27
Michail J. Saltykov-Ščedrin (* 1826): O každém slově je třeba přemýšlet, aby neznělo falešně, nýbrž bylo právě tím, čím má být.

Ne 28
My silní jsme povinni snášet slabosti slabých a nemít zálibení sami v sobě. Každý z nás ať vychází vstříc bližnímu, aby to bylo k dobru společného růstu. (Řím 15, 1–2)

-red-

Pociťujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Máte dotazy na některého z představitelů akademické obce UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podělit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

Na vaše podněty se těší a odpoví na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat redakce Žurnálu UP.